

Eesti keele kui teise keele põhikooli lõpueksami suulise osa läbiviimise juhend

Suuline osa koosneb kahest ülesandest ja kestab 15-18 minutit. Suuline osa kujutab endast vestlust kahe õpilase ning vestlust juhtiva intervjuueerija vahel. Selle osaga kontrollitakse õpilase suhtlus- ning väljendusoskust.

Sissejuhatav osa – enesetutvustus (kestus umbes 4-5 minutit)

1. Kui õpilased on eksamiruumi sisenenud, paluge neil istuda ja kontrollige õpilaste isikuandmeid.
2. Paluge õpilastel vestluse ajal rääkida selgelt ja valju häälega, et salvestis jääks kuuldav.
3. Alustage salvestamist. Paluge õpilastel ennast tutvustada.

Suuline osa algab üldise vestlusega. Eesmärk on üle saada esialgsest närveerimisest. Suhelge õpilastega kordamööda stiilis, mida kasutatakse inimestega esmakohatumisel. Küsimuste esitamisel pöörduge õpilaste poole nimeliselt. (Õpilaste poole pöördumise vormi – *sina, teie* – võib vabalt valida).

Õpilased peaksid olema võimelised rääkima oma igapäevaelust ja huvidest, õpingutest ja tulevikuplaanidest, sellest, mis neile meeldib ja mis ei meeldi jmt. Selle oskuse kontrollimiseks esitage mõlemale õpilasele esimese osa tööjuhise järgi 3–4 küsimust. (Õpilasele ei tohi esitada üldisi küsimusi nt: *Palun rääkige midagi endast; Rääkige oma perekonnast.*)

Intervjuueerija tööjuhend. Valik teemaarendusi sissejuhatavaks vestluseks:

- **Hobid ja puhkus.** *Läheme nüüd vaba aja juurde.*

On teil mingeid hobbisid?
Kas teile meeldib rohkem televiisorit vaadata või kinos käia?
Mida te televiisorist kõige meelsamini vaatate?
Mida te õhtuti teete?
Mis spordialast te huvitatud olete?
Millist muusikat te kuulate?
Kuidas te tavaliselt oma vaheaega veedate?
Kas te tahaksite kuhugi reisida? Miks?
Kui olulised on teile sõbrad?
Mida te koos sõpradega ette võtate?

- **Tulevikuplaanid.** *Mõtleme nüüd tuleviku peale.*

Millised plaanid on teil järgnevas paariks-kolmeks aastaks?
Kas teil on kavas õpinguid jätkata? Kus?
Kelleks te tahate saada?

- **Kodulinn.** *Alustame teie kodulinnast/külalt.*

Kus te sündinud olete?
Kus te elate? Kas teile meeldib seal elada?
Missugune on teie koduümbrys?
Missugune on teie kodu?

- **Perekond.** *Räägime nüüd teie perekonnast.*

Milline on teie perekond?
Kas teie perekond on väike või suur? Mitu inimest on teie perekonnas?
Kas teil on õdesid ja vendi?

- **Haridus ja õpingud.** *Räägime nüüd teie haridusest ja õpingutest.*

Kus te õpite?
Milline on teie klass?
Missugused õppeained teile kõige rohkem meeldivad?
Kui kaua olete eesti keelt õppinud?
Kui oluline on eesti keel teie jaoks?

NB! Intervjueerija võib ka ise küsimusi esitada (seda juhul, kui ta on kindel, et tema esitatud küsimused vastavad põhikooli lõpueksami/B1-taseme nõuetele).

Esimene ülesanne – pildi järgi jutustamine ja vestlus piltide teemal (kestus umbes 7-8 minutit)

Esimene ülesanne koosneb kahest osast. Esimeses osas antakse õpilastele **kordamööda** kätte kaardid, millel mõlemal on üks pilt. Õpilastele antakse mõni hetk aega pildiga tutvumiseks ja seejärel palutakse kirjeldada, mida/keda ta pildil näeb, mis tegevus seal toimub, kus see toimub jne. **Õpilased kirjeldavad pilte kordamööda.** Kirjeldamine ei tähenda üksnes asjade ja värvide loetelu (tegemist on värvipiltidega), vajaduse korral peaks intervjueerija sekkuma ja esitama suunavaid küsimusi.

Ülesande teises osas peavad õpilased omavahel vestlema piltide teemal. Mõlemad peavad vaheldumisi avaldama oma seisukohti ja küsima vestluskaaslase arvamust, siis on ülesanne tõhusalt täidetud. Kui üks õpilane on passiivne, peab sekkuma intervjueerija ja esitama suunavaid küsimusi, nt *Ja mida teie sellest arvate?* jms. Igaks suulise osa eksamipäevaks on neli rääkimiskomplekti. Intervjueerijal on õigus kaartide hulgast välja valida ja õpilastele anda just need kaardid, mis tema arvates konkreetsetele õpilastele kõige enam sobivad, kuid lubamatu on kasutada neljast komplektist ainult 1-2. Kõik komplektid on võrdse kaalu ja raskusastmega.

I ülesande esimene osa

Intervjueerija tööjuhend

Õelge õpilastele valju häälega ja aeglaselt:

Esimese ülesande teema on (nimetage rääkimisosa komplekti teema). Teie ülesanne on kirjeldada ühte pilti.

Kõnetage ühte õpilast:

(Õelge õpilase nimi), *ma annan teile pildikaardi.*

Ulatage õpilasele kaart ja õelge:

Teie ülesanne on kirjeldada pildil olevaid inimesi/asju, kohti ja tegevusi. Teil on hetk aega pildiga tutvuda.

Osutage teisele õpilasele ja õelge:

Teie, (õelge õpilase nimi), palun kuulake oma kaaslast.

Küsige õpilastelt:

Kas saite ülesandest aru?

Kui vaja, korrake ülesannet.

Kui esimene õpilane on pilti pisut vaadanud, siis õelge:

Palun, võite alustada.

Paluge õpilasel lõpetada pärast 6. või 7. lauset.

Tänage esimest õpilast ja paluge kaart endale tagastada.

Pöörduge teise õpilase poole ja õelge:

Nüüd, (õelge õpilase nimi), annan ma teile pildikaardi.

Ulatage teisele õpilasele tema kaart ja õelge:

Vaadake palun oma pilti. Nüüd tuleb teil kirjeldada pildil olevaid inimesi/asju, kohti ja tegevusi. Ka teil on hetk aega pildiga tutvuda.

Pöörduge esimese õpilase poole ja õelge:

Teie, (öelge õpilase nimi), *palun kuulake oma kaaslast.*
Kui teine õpilane on pilti pisut vaadanud, siis öelge:
Palun, võite alustada.
Paluge õpilasel lõpetada pärast 6. või 7. lauset ja paluge kaart endale tagastada.

I ülesande teine osa

Intervjueerija tööjuhend

Pöörduge mõlema õpilase poole ja öelge:
Piltidel, mida te kirjeldasite, on kujutatud (Teksti saate intervjueerija lehelt.)
Kas saite ülesandest aru?
Palun, (öelge nimekirjas eespool oleva õpilase nimi), te võite vestlust alustada!
Kui mõlemad õpilased on oma seisukohti esitanud ja vestluskaaslase arvamust küsinud, siis lõpetage vestlus.

Teine ülesanne – vestlus üldistel teemadel (kestus umbes 4–5 minutit)

Ka selles osas vestlevad õpilased omavahel. Teie ülesanne on välja jagada vestluskaardid vastavalt tööjuhenditele.

Intervjueerija tööjuhend

Öelge õpilastele valju häälega ja aeglaselt:
*Ma annan teile mõlemale kaardi. Teil tuleb vestelda **kaardi teemal**.*
Osutage õpilasele, kellele ulatate küsimustekaardi, ja jätkake:
(Öelge õpilase nimi), kujutage ette olukorda, et helistate kaardil märgitud asutusse ja vestlete seal töötava inimesega. Teie kaardil on küsimused, millele te soovite vastust saada. Pöörduge oma kaaslase poole ning küsige temalt kaardi järgi mõned küsimused. Võite kasutada kaardil olevaid sõnu.
Osutage õpilasele, kellele ulatate vastustekaardi, ja öelge:
Teie, (öelge õpilase nimi), kujutage ette, et olete kaardil märgitud asutuse töötaja. Kaardilt leiate vastused kaaslase küsimustele.
Ka teie võite oma vastustes kasutada kaardil olevaid sõnu.
Kas saite ülesandest aru?
Vajadusel korrake ülesannet.
Ulatage õpilastele kaardid ja kordamööda õpilastele osutades öelge:
Teie, (öelge õpilase nimi), palun esitage küsimusi ning teie, (öelge õpilase nimi), palun vastake!
Lõpetage keskustelu pärast 4. või 5. küsimust.
Paluge kaardid endale tagastada.
Öelge õpilastele: *Nüüd annan teile uued kaardid. Osutage kordamööda õpilastele ning jätkake:*
Teie, (öelge õpilase nimi), saate nüüd küsida ning teie, (öelge õpilase nimi), saate vastata.

Ulatage õpilastele kaardid nii, et endine küsija saab vastata ja endine vastaja saab küsida.

Õelge õpilastele:

Palun, alustage!

Lõpetage keskustelu pärast 4. või 5. küsimust.

Tänage õpilasi eksamil osalemise eest.